

ISZLÁM ÉS TERRORIZMUS, AVAGY CIVILIZÁCIÓK ÖSSZECSAPÁSA?**ISLAM AND TERRORISM, OR THE CLASH OF CIVILIZATIONS?**

Fischl Vilmos evangélikus lelkész, külügyi szakértő, a hadtudomány (PhD) doktora, a Magyarországi Evangélikus Egyház alkalmazottja. Publikációjának címe: „Iszlám és terrorizmus, avagy civilizációk összeecsapása?” A szerző azt vizsgálja, hogy melyek az iszlám és terrorizmus alap gondolatai és ezek összeegyeztethetők-e egymással? Megpróbálja feltárni a lényegét az iszlámnak és terrorizmusnak vagy civilizációs különbségeknek Iszlám és Nyugat között.

The Rev. Dr. Vilmos Fischl is a Lutheran pastor, with Master of Arts in International Relations, he is (PhD) Doctor of Military Science, and he is the employee of the Evangelical Lutheran Church in Hungary. The title of his publication is: „Islam and terrorism, or the clash of civilizations?” The article, an in-depth study, examines about the basic ideas of Islam and terrorism and if they are compatible with each other? The author also tries to unfold the point of Islam and terrorism or the point of civilization differences between Islam and the West.

BEVEZETÉS

Napjainkban sok ember él sztereotípiák között és hajlamos az „arab” vagy „iszlám” szót hallva a terrorizmusra asszociálni. Az arabokról vagy az iszlámról beszélve miért jut rögtön az eszünkbe a terrorizmus? Vajon mik az iszlám és terrorizmusnak az alap gondolatai és ezek összeegyeztethetők-e egymással? Igaz-e hogy itt civilizációk összeecsapásáról kell beszélni, amikor az iszlám terrorakciókról hallunk vagy teljesen más indítékok kerülnek előtérbe? Ezekre a kérdésekre keresem a válaszokat cikkemben, amikor megpróbálom feltárni a lényegét az iszlámnak és terrorizmusnak vagy civilizációs különbségeknek Iszlám és Nyugat között.

AZ ISZLÁM TERRORIZMUS POLITIKAI, SZOCIÁLIS ÉS KULTURÁLIS ALAPJAI

Az Iszlám egy vallási hit rendszerre épít, amit a maga valóságában kellene megélni. Az Iszlámban csakúgy, ahogy a kereszténységben is, a célokat kell kitűzni, és e célokhoz törvényes eszközökkel kell közelíteni.

A terrorizmus alapban nem iszlám jelenség, azonban nem lehet elfelejteni, hogy az elmúlt néhány év legtöbb és legbrutálisabb terrorista támadását az Iszlám nevében követték el¹. Emiatt alapvető vitákba kezdtek mind a Nyugaton, mind a muszlim világban hogy mi a kapcsolat ezen cselekedetek és az Iszlám tanításai között. A fő kérdés az, hogy ezek a terrortámadások és a világ egyik nagy vallásának a tanításai között bármiféle kapcsolat lenne-e? Meggyőződésem, hogy nincs kapcsolat az Iszlám és terrorizmus között, hanem az Iszlám alapjaiban, egy alapvetően békeszerető és toleráns vallás.

A terrorizmus és Iszlám viszonylatában politikai indokokat (az izraeli-arab konfliktus), kulturális indokokat (lázadás a nyugati kultúra ellen), és szociális okokat (elidegenedés, szegénység) lehet találni. Miközben nincs olyan nyugati közéleti szereplő, aki azt állítaná, hogy nem kell a terrorizmus ellen küzdeni, sokan ennek ellenére hozzáteszik, hogy ahhoz hogy

1 Shmuel Bar: Az iszlám terrorizmus vallási gyökerei. 2004. <http://cikkek.soti.ca/religious-sources-of-islamic-terrorism.html>

FISCHL Vilmos

megnyerjük ezt a háborút, az alapindokokra (root causes) kell megoldást találni. Vannak, akik úgy gondolják, sok társadalom él hasonló körülmények között, mint az iszlám országok, és ennek ellenére nem létezik náluk a vallási alapú és terrorizmus.

Az iszlám-dzsihád vezetők politikai szándékai felől nincs kétség. A terrorcselekmények nagy része ott történik, ahol a különféle mozgalmak politikailag – vagy katonailag – találkoztak a Nyugattal. Ez történt a XIX. században, Szudánban valamint Indiában, és a XX. században pedig Egyiptomban és Palesztinában. Ezeknek a mozgalmaknak a politikai és morális mozgatórugóit viszont nem politikai kérdésekben kell keresni, hanem az Iszlámra épülő tekintélyi és vallási alapelvekben. A szélsőséges vezetők jól kihasználták ezeket a mozgatóelemeket és a mély vallási érzelmeket az iszlamista terrorista motiválásban, és létrehoztak egy olyan szociális és vallási közeget ahol a tetteiket mind morálisan mind törvényileg jóváhagyják. Ez a jelenség nagyon mély ideológiai gyökerekkel rendelkezik, amit mi sem bizonyít jobban, mint az hogy a radikális muszlim szervezetek képesek toborozni, külföldre küldeni, és fenntartani a különféle alvó terroristákat (a szeptember 11-ei terroristák nagyon jó példák erre) anélkül, hogy megadnák magukat a nyugati kultúra csábításának.

Az Al Kaida, szó jelentése: hálózat. A világ minden részén találhatóak kis sejtek, amelyeket köztünk élő emberek mozgatnak. Az internet korában, amely maga is egy globális hálózat, kapcsolat és információközvetítő, a szervezeten belüli kommunikáció, és annak állásfoglalási, a kifelé sugárzott elrettentő propaganda megjelenítése mellett mind – mind egyszerűvé váltak. Olyan nemzetközi hálózatról van szó, az Al Kaida esetében, amely rendszerben az alapegység adja a háttérrel, és hálózat helyi tagjainak csak működtetni kell azt. De mi célból hozhatnak létre egy ilyen kifinomult működő rendszert? A szervezet harcolni kíván a nyugati civilizáció ellen, amely véleményük szerint kizsákmányolja a harmadik világot, a fejlődő országokat.

Ebből következik, hogy hiba lenne az iszlám terrorizmusnak csak a politikai és szociális gyökereit kezelni, mivel ezek figyelmen kívül hagyják a vallási és kulturális háttérrel. Ahhoz, hogy megértsük, hogy mi hajtja ezeket a terroristákat, és hogy hatásosan fel tudjunk lépni ellenük, mindenképpen számításba kell venni a vallási és eszmei tényezőket.

Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a háború nem általában a Kelet ellen, nem az arab emberek, nem az arab kultúra, nem is az Iszlám, hanem a terror intézményei (politikai csoportok, fegyverkereskedelem, felkészítő táborok, a pénzmosásban érdekelt bankok valamint a terroristák) ellen folyik, akik a radikális Iszlám, politikai Iszlám vagy a militáns Iszlám felfogása szerint politikai érdekeiket követve indítanak akciókat.²

A RADIKÁLIS VAGY SZÉLSŐSÉGES ISZLÁM KITERJEDÉSE NAPJAINKBAN

2001. szeptember 11-ére reagálva több megfigyelő és politikus azon a véleményen volt, hogy az iszlám minden megjelenési formáját összevonja, és véleményét a radikális jelszóval látja el, az Iszlámot pedig fenyegetésnek tartja. A megközelítés alapjaiban téves, az Iszlámnak nagyon sok árnyalata van, és csak kevés tartozik a veszélyesek közé.³ A modern iszlamista terrorizmus a XX. századi iszlám fundamentalizmus természetes következménye. Az Iszlámon belül a radikális szárny azért alakult ki és erősödött meg az arab világban, mert a társadalom rettenetes állapotára: szociális igazságtalanság, a hagyományos értékek elutasítása, és a külföldi uralom és kultúra elfogadására kívántak reflektálni. Ez a mozgalom, azt állítja, hogy a modern muszlim társadalmak azért nem funkcionálnak mivel letértek az "egyenes útról" (as-sirat al-mustaqim), és minden bajra a megoldás az eredeti Iszlámra való visszatérés. A problémák mind társadalmi, mind politikai eredetűek: egyenlőtlenség, korrupció, és elnyomás. Az iszlám társadalom alapvető doktrínája ugyanis a „társadalmi igazságosság”. Ez a kategória szinte minden teoretikusnál központi helyet foglal el. Qutb szerint

2 HARAI Dénes: Az erőszak kultusza és a civilizáció védelme. (A terrorizmus elleni küzdelem társadalmi, társadalomtudományi kérdései) Kézirat. ZMNE, 2008. 4.p.

3 Kis-Benedek József: Az iszlám terrorizmus napjainkban, 2006. március 23.

http://www.hm.gov.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsesegi_szemle/az_iszlam_terrorizmus_napjainkban

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

FISCHL Vilmos

„Az igazságosság az iszlám felfogása szerint egyenlőség”.⁴ De ugyanakkor a tradicionális Iszlámban – és ez az iszlamista fundamentalisták világnézete – a politika és a vallás nincs szétválasztva. Alapvetően az Iszlám mind vallás mind kormány (regime) (din wa-dawla), és minden emberi tevékenység felett uralkodik. Bármilyen probléma, mindig is az Iszlám a megoldás.

A radikális iszlám világnézete szerint a tökéletességet a Próféta⁵ életvitelében, valamint a korszakának az eseményeiben lehet megtalálni. Ebből következik, hogy mindenféle vallási újítás, filozófiai relativizmus, és intellektuális vagy politikai pluralizmus eretnokség. Egy ilyen világnézetben mindössze két tábor létezhet – a dár al-islám⁶ és a dár al-harb⁷ – akik egész addig ellenségeskednek, amíg az iszlám végső győzelmet nem arat. Ezeket az elveket a radikálisok a szélsőségekig űzik, de ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy mély gyökerekkel rendelkeznek a nagy többség által követett Iszlámban is.

Az Iszlám radikális csoportjainak erőszakos megnyilvánulásait rendszerint a Nyugattal való találkozások indították el, de ennek ellenére az Iszlám által motivált gyarmatosítók elleni lázadásokban ritkán vettek részt más muszlim országok lakói. Az 1980-as évekig a muszlim fundamentalista mozgalmak, mint pl. a Muszlim Testvériség (Muslim Brotherhood), (Al-Ikhwán al-Muszlimún)⁸ befelé fordultak. Három alapvető hangsúlyoztak: a népképviselő, a nemzeti egység és a nemzeti akarat elvét, s azt állították: minden kormánynak, amely törvényességre törekszik, eleget kell tennie a követelményeknek – a korlátlan hatalom végső soron istené, de gyakorlását a nemzetre, az *ummára* bízta. Ennél fogva az iszlám kormánynak népképviselő jellegűnek kell lennie, s a nemzet előtt kell felelnie: ezért a hatalom képviselői nem a nép urai, hanem szolgálói, s a kormányt a tanácskozás elvének (as-sura) megfelelően az *ulemmának* kell vezetnie.⁹ A nyugati fölényt annak tudták be, hogy a muszlimok feladták a Próféta tanításait. Ebből következőleg a megoldás első lépése a lakosság újra iszlamosítása volt, és utána pedig iszlám törvényen (sar'á) alapuló iszlám kormányok létrehozása. Ebben az értelemben a dzsihád¹⁰ elsősorban a "hitüket feladó" (apostate) muszlim kormányok és társadalmak ellen irányult, miközben a történelmileg támadó dzsihád, ami a hitetlenek ellen irányult üresben futott (legalábbis a kalifátus létrehozásáig). A dzsihád az iszlám világ egyik legtöbbet vitatott kategóriája, amelynek értelmezésével kapcsolatban egymással ellentétes álláspontok ismeretesek, és amelynek önmagában is hatalmas irodalma van.¹¹

Az a törekvés, hogy a muszlimok a világban valamilyen formában összefogva lépjenek fel, egy adott terület érdekéért nem járt eredménnyel. A szovjetek afganisztáni bevonulása viszont változást hozott, mivel felélesztette a dzsihádban való részvétel gondolatát, ami arra irányult, hogy kiűzzék a „hitetlen” megszállókat egy muszlim országból. Ennek az Iszlám vallásból eredő felelősségtudatnak az alapja az iszlám identitásban keresendő, ami szerint az Iszlám azonosság visszafordíthatatlan folyamat.

Ez a filozófia, ami a dzsihádnek ilyen központi szerepet ad egyáltalán nem a modern radikális Iszlám találmánya. A VII. századbeli karijita szekta, akik hírhedten kirobantottak egy muszlim polgárháborút, ezt a pozíciót vették fel, és sikeresen kiviteleztek. De később a középkori Iszlám elutasította a karijita doktrínát, mint eretnokséget.

4 Qutb Szayyid: A társadalmi igazságosság az iszlámban. 1983. 28.p.

5 Mohamed Próféta megközelítőleg 570-ben született és 632-ben halt meg

6 Az iszlám világa, az iszlám fennhatósága alá tartozó területek elnevezése. E kategória az iszlám jogrendszer kialakulásával, az iszlám és a külvilág közötti kapcsolatok jogi szabályozása során jött létre, elhatárolván az iszlám uralma alatti területeket az „ellenséges területektől” (dár el-harb)

7 A háború világa, nem az iszlám fennhatósága alatt állóterületek elnevezése

8 Egyiptomban 1928-ban alapította a szervezetet Ahmad Hasszan al-Banná. Célja az iszlám eredeti értékeinek a helyreállítása, a társadalom iszlám alapokra helyezése. Széleskörű iszlám programokkal rendelkezett, iskolákat, egészségügyi és oktatási létesítményeket üzemeltetett. Szellemi vezetőjük Szayyid Qutb volt. Mára már lemondott az erőszakról és elfogadta a parlamenti rendszert. Az iszlám világ sok országában működnek szervezetei.

9 BENKE József: Az arabok története. Alexandra. 383.p. ISBN 963 367 302 X

10 Küzdelem, erőfeszítés. „Allah útján történő küzdelem”, vagyis küzdelem a rossz ellen és a jó megvalósításáért Ennek egy – de nem a legjelentősebb – formája a külső ellenséggel vívott harc, „szent háború”.

11 ROSTOVÁNYI Zsolt: Az iszlám a 21. század küszöbén. Aula. Budapest, 1998. 208.p.

Az afganisztáni szovjet vereséget valamint a Szovjetunió ezt követő összeomlását isteni jelnek fogták fel. Ezzel sikeresen beindult a dzsiháda a hitetlen világ ellen, továbbá egy apokaliptikus háború is kezdetét vette, amelynek az Iszlám világuralmával kell végződnie a radikális Iszlám gondolkodása szerint. Az afgán háború felélesztette a dzsihádot, és az Iszlám új világszemlélete kifejlesztette a tanatofil¹² ideológiát, amiben a halál idealizálva van, mint várva-várt eredmény, és nem a háború szükségszerű átka.

Sajnos ez a filozófia komoly gondokat okoz az elrettentés elméletének. Az iszlám katonai hagyományok szerint a muszlimok csak akkor hátrálhatnak meg, ha az ellenség legalább kétszer annyi katonával rendelkezik, mint a muszlim csapatok. Más hagyományok csak tízszeres túlerő esetén engedélyezik a meghátrálást. Ennek az az oka, hogy a dzsiháda, definíció szerint, nem más, mint az Allahban való hit. Ha a muszlimok egy gyengébb vagy hasonlóan erős ellenséggel hadakoznak, akkor a saját erejükre támaszkodnak. De ha semmi esélyük sincs, akkor a mudzsáhidok¹³, azt bizonyítják, hogy vakon bíznak Allahban, és eszerint kerül tettük elismerésre.

Az iszlamista politika sikeresen létrehozta a bello ergo sum (harcolok, tehát vagyok) mentalitást, és emiatt az iszlám vezetőknek állandóan szükségük van a népszerű dzsihádra, hogy fenntartsák a vezetői hatalmukat. Ebből következik, hogy az Egyesült Államok iraki szereplése alapvetően ki fog hatni a radikális iszlamista mozgalmakra. Ezekben a körökben az amerikai megszállást a szovjetek afgán inváziójához hasonlítják. Az amerikai bukás csak megerősítené a dzsiháda apokaliptikus ideológiáját.

A NYUGAT PROBLEMATIKÁJA ÉS KÜZDELME AZ ISZLÁMMAL

Azt bizonyosan ki lehet jelteni, hogy a muszlimok nagy többségének semmi kedve csatlakozni a dzsihádra vagy ahhoz, hogy politizálják a vallásukat.

A Nyugat rendszerint feltételezi, hogy minden terrorista támadásnak megvan a józan oka, és ha ezeket a politikai panaszokat megfelelően kezelik, akkor a probléma meg fog oldódni.¹⁴ De ha a gyökerek nem politikai természetűek, akkor naivság feltételezni, hogy politikai gesztusok meg fogják változtatni a radikálisok gondolkodásménétét. Minden olyan kísérlet, ami úgy kezeli a terrorizmust, mintha az el lenne választva az intellektuális, kulturális, és vallási alapoktól, bukásra van ítélve. Egy hosszú távú stratégia érdekében a radikális Iszlám kulturális és vallási gyökereire kell összpontosítani. Meg kell ismerni az iszlám gondolkodást és vallást, csak akkor tudjuk helyén kezelni a felmerülő problémákat. Sajnos ebben a kérdésben a Nyugat komoly hátrányban van.

A fő kérdés az, hogy van-e rá lehetősége a Nyugatnak – a nyugati demokratikus normákon belül – létrehozni egy átfogó stratégiát, az *iszlamista terrorizmussal* szemben¹⁵ és az eszmei gyökereinek a legyőzése érdekében? Nagyon fontos hogy egy ilyen stratégia figyelembe vegye, hogy a keresztes hadjáratok óta először keveredett a nyugati civilizáció egy vallási háborúba. A konfliktus „szabályait” a támadó fél fektette le, és a végső céljuk nem más mint a nyugati civilizáció elpusztítása. Ez – hangsúlyozom – nem az Iszlám álláspontja, hanem az „iszlamista terroristák” álláspontja, akiktől az iszlám vezetés és vallási képviselők elhatárolódnak. Az iszlám törvények egyértelműek. Személyek nem viselhetnek háborút. Egy csoport vagy szervezet nem kezdhet háborúba, csak egy állam kezdeményezhet hadviselést. Nem állhat senki háborúban egy államfő vagy egy hadsereg előzetes hadüzenete nélkül. Ha mégis, az terrorcselekedetnek számít.

A nyugati önvédelem nem állhat csak katonai offenzívából vagy a Közel-Kelet demokratizálásából, hanem a vallási/eszmei aspektust is figyelembe kell vennie. Nemcsak a Közel-Keletet kell nyomás alá helyezni, hanem a nyugati

12 Ezt azok a gyakran kiemelt koráni versek jellemzik amelyek dicsérik a mártírságot ("miért ragaszkodsz úgy ehhez a világhoz ha a másvilág jobb?"), valamint dicsőítik a paradicsom előnyeit mint egy igazi, sőt, érzéki valóságot.

13 Aki küzd, erőfeszítést tesz valamiért, aki dzsihádot végez.

14 Shmuel Bar: Az iszlám terrorizmus vallási gyökerei. 2004. <http://cikkek.soti.ca/religious-sources-of-islamic-terrorism.html>

15 Ezalatt nem azt értem, hogy az iszlám terrorizmust képvisel, hanem azt, hogy vannak olyan szélsőséges fundamentalista iszlám irányzatok, akik a terrorista cselekményeket vallási köntösbe öltöztetve magyaráznak és bátorítanak sok muszlimot a harcra.

és közel-keleti vallási vezetést is rá kell vezetni arra, hogy szakítsanak az erőszak megmagyarázásától, ne engedjék a szélsőséges vallási irányzatoknak országokban a működést, és, hogy nyíltan forduljanak a radikális tábor ellen.

Egy ilyen szakítást nem lehet egy nyugati típusú kijelentéssel megoldani. A vallási hatóságoknak ki kell adni egyértelmű és kötelező jogi döntéseket, amik ellentmondanak a radikális világnézet alapjainak, továbbá gyakorlatilag ki kell tagadni (excommunicate) a radikálisokat az Iszlámból. A lényeg nem más, minthogy ellent kell mondani a radikálisoknak. Ha a radikálisok azt állítják, hogy a terrorista akciók elkövetői a mennyországba fognak jutni, akkor ki kell jelenteni a vallási hatóságoknak, hogy ez nem igaz, hanem ellenkezőleg, a pokolra fognak jutni. Korán versei egyértelműek ebben a tekintetben: „Harcoljatok Allah útján azok ellen, akik ellenetek harcolnak, de ne támadjatok rájuk, Allah nem szereti a bántalmazókat”.¹⁶

Napjainkban állíthatjuk, hogy az Iszlám egyáltalán nem ismert. A muszlimoknak ki kellene jelenteniük, „az igazi Iszlámban nem létezik terrorizmus.” Az Iszlám szerint egy embert megölni a hitetlenséggel ér fel. Senki nem olthatja ki egy másik ember életét. Egy ártatlan embert még háború idején sem érhet bántódás.

Senki nem jogosult arra, hogy fatwát¹⁷ adjon ki ebben a kérdésben. Senki nem válhat öngyilkos merénylővé. Senki nem ronthat a tömegek közé testére kötözött robbanóanyagokkal. Teljesen mindegy, milyen vallású a tömeg, ez az iszlám törvények alapján egyszerűen nem megengedett. Még háború idején is, – amikor pedig kimondottan nehéz az egyensúlyt megtalálni – szigorúan tilos az ilyesmi.¹⁸

Csak az lehet a megoldás, ha a radikális és az ortodox Iszlám tisztán el vannak választva egymástól. A muszlim világon belüli szolidaritás a radikálisokat segíti. Csak egy iszlám kultúrháború képes átrajzolni a határokat a radikálisok és a mérsékelték között, úgy hogy az utóbbiak kerekedjenek felül. Alapvető fontosságú hogy egy ilyen küzdelem tisztában legyen az iszlamista terrorizmus vallási alapjaival, és hogy létrehozson egy mérsékelt és a köz által elismert ellensúlyt. A Koránban nem bátorít senkit az erőszakra, ahogyan sokan ezt gondolják.¹⁹ Egy ilyen alternatív magyarázatnak sziklaszilárd vallási alapokkal kell rendelkezni, és olyan emberek kell, hogy érveljenek mellette, akik elismert iszlám tudósok és vezetők. Fontos az is, hogy széles körben kerüljenek elfogadásra azok a vallási vélemények, amelyek elhatárolódnak a szélsőséges iszlám nézeteitől. Meglátásom szerint ez az út az, amelyet követni kell a jövőben az erőszakos cselekmények elszaporodás miatt az Iszlámnak szerte a világon, ahol megjelennek a terrorakciók, és ártatlan emberek veszítik el életüket. Ez a harc nehéz, mert az aszimmetrikus hadviselés kiszámíthatatlan, azonban arra kell törekedni, hogy a legjobb felkészültségű szakértők kerüljenek alkalmazásra mind a Nyugat, mind az iszlám vallás részéről egy kialakult konfliktus helyzetének kezelésében.

Kulcsszavak: Iszlám, Nyugat, terrorizmus, civilizáció, összecsapás

Keywords: Islam, West, terrorism, civilization, clash

FELHASZNÁLT IRODALOM

ARMSTRONG Karen: Az iszlám világ nyugati szemmel. Európa, Budapest, 1998.

ANWAR Musztafa: Az iszlám. In: Kultúra és közösség – Vallás és közösség. Szerk.: S. Szabó Péter. 2001/4 - 2002/1. sz. 89-97. o.

BENKE József: Az arabok története. Alexandra. 533.p. ISBN 963 367 302 X

¹⁶ Korán 2,190 Korán magyar fordítása. <http://www.egyistenhit.com/Quran/koran.php?szurasz=2&kep=3&kepv=49&kepn=537>

¹⁷ Mértékadó vallásjogi tudósok, mindenekeelőtt muftik hivatalos jogi véleménye, lényegében „törvényerejű rendelet”

¹⁸ M. Fethullah Gülen: Az igazi iszlámban nem létezik terrorizmus, 2007. szeptember 25.

<http://hu.fgulen.com/content/view/48/45/>

¹⁹ M. AMIR Ali: Islam, Jihad and Terrorism./Jihad: one of the most misunderstood concepts in Islam/-What Does Islam Say about Terrorism. <http://iiee.net/index.php?q=node/43>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

FISCHL Vilmos

- DETLEF Pollack: Vallás és modernitás: vallásszociológiai modellek. Lelkipásztor. Evangélikus lelkészi szakfolyóirat. Luther Kiadó. 83. évf. 2008/1. 40.p. ISSN 0133-2821
- GOLZICHER Ignác: Az iszlám kultúrája I-II. Gondolat, Budapest, 1981.
- GOLDZICHER Ignác: Az iszlám. Magvető, Budapest, 1980.
- HARAI Dénes: Az erőszak kultusza és a civilizáció védelme. (A terrorizmus elleni küzdelem társadalmi, társadalomtudományi kérdései) Kézirat. ZMNE, 2008.1-9.p.
- M. AMIR Ali: Islam, Jihad and Terrorism./Jihad: one of the most misunderstood concepts in Islam <http://iie.net/index.php?q=node/43>
- M. Fethullah Gülen: Az igazi iszlámban nem létezik terrorizmus, 2007. szeptember 25
<http://hu.fgulen.com/content/view/48/45/>
- KIS-BENEDEK József: Az iszlám terrorizmus napjainkban, 2006. március 23.
http://www.hm.gov.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsesegi_szemle/az_iszlam_terrorizmus_napjainkban
[Korán magyar fordítása. http://www.egyistenhit.com/Quran/default.php](http://www.egyistenhit.com/Quran/default.php)
- QUTB, Szayyid: A társadalmi igazságosság az iszlámban. 1983.
<http://index.hu/kulfold/oszama>
- ROGERS Michael: A hódító iszlám. Helikon, Budapest, 1987.
- ROSTOVÁNYI Zsolt: Mit kell tudni az iszlámról? Kossuth, Budapest, 1983.
- ROSTOVÁNYI Zsolt: Az iszlám a 21. század küszöbén. Aula. Budapest, 1998. 498.p. ISBN 963 9078 58 1
- SIMON Róbert: Korán – A Korán világa. Helikon, Budapest, 1994.
- BAR, Shmuel: Az iszlám terrorizmus vallási gyökerei. 2004.
<http://cikkek.soti.ca/religious-sources-of-islamic-terrorism.html>